

Биљана В. Зековица

Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, Република Србија

ПРАВИЛНИК О БЛИЖИМ УСЛОВИМА И СТАНДАРДИМА ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Сажетак

Пуна примена Закона о социјалној заштити постићи ће се доношењем свих подзаконских аката која су Законом прописана а која конкретније и ближе регулишу области социјалне заштите. Предмет анализе овог рада је Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, акт који је заменио целу једну групу правилника која су раније уређивала стандарде у зависности од корисничких група. Циљ рада је да се да једна анализа услова и стандарда која ће пружаоцима услуга социјалне заштите скренути пажњу на кључна места Правилника и да укаже на важност примене Правилника у свакодневном раду пружалаца услуга, у смислу континуираног испуњавања структуралних и функционалних стандарда услуга, како заједничких, тако и посебних, специфичних за конкретну услугу.

Примена Правилника представља значајан корак у процесу увођења квалитета у систем социјалне заштите, уређењу система и успостављању система лиценцирања организација социјалне заштите.

Кључне речи: социјална заштита, услуге социјалне заштите, стандарди услуга социјалне заштите, пружаоци услуга социјалне заштите, структурални стандарди, функционални стандарди.

1. УСЛУГЕ И ЦИЉЕВИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Социјална заштита је организована друштвена делатност од јавног интереса чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву појединаца и породица, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености¹⁾. У складу са овим Законом, сваки појединац и породица којима је неопходна друштвена помоћ и подршка ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварања услова за задовољење основних животних потреба имају право на социјалну заштиту. Права на социјалну заштиту обезбеђују се пружањем услуга социјалне заштите и материјалном подршком.

Услуге социјалне заштите су активности пружања подршке и помоћи појединцу и породици (у даљем тексту: корисник) ради побољшања, односно очувања квалитета живота, отклањања или ублажавања ризика неповољних животних околности, као и стварање могућности да самостално живе у друштву²⁾.

Један од битних циљева социјалне заштите је обезбеђивање доступности услуга и остваривање права у социјалној заштити, а начело унапређења квалитета социјалне заштите, као једно од начела социјалне заштите дефинисаних овом законом, предвиђа да се услуге социјалне заштите пружају у складу с принципима и стандардима савремене професионалне праксе социјалног рада.

Циљеви социјалне заштите остварују се пружањем услуга социјалне заштите и другим активностима које предупредују, умањују или отклањају зависност појединаца и породица од социјалних служби.

Закон о социјалној заштити је услуге социјалне заштите поделио у пет група:

1) услуге процене и планирања – процена стања, потреба, снага и ризика корисника и других значајних особа у његовом окружењу; процена старатеља, хранитеља и усвојитеља; израда индивидуалног или породичног плана пружања услуга и мера правне заштите и других процена и планова;

2) дневне услуге у заједници – дневни боравак; помоћ у кући; свратиште и друге услуге које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу;

1) Закон о социјалној заштити, *Службени гласник РС*, бр. 24/11.

2) Закон о социјалној заштити, *Службени гласник РС*, бр. 24/11.

3) услуге подршке за самосталан живот – становање уз подршку; персонална асистенција; обука за самостални живот и друге врсте подршке неопходне за активно учешће корисника у друштву;

4) саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге – интензивне услуге подршке породици која је у кризи; саветовање и подршка родитеља, хранитеља и усвојитеља; подршка породици која се стара о свом детету или одраслом члану породице са сметњама у развоју; одржавање породичних односа и поновно спајање породице; саветовање и подршка у случајевима насиља; породична терапија; медијација; СОС телефони; активација и друге саветодавне и едукативне услуге и активности;

5) услуге смештаја – смештај у сродничку, хранитељску или другу породицу за одрасле и старије; домски смештај; смештај у прихватилиште и друге врсте смештаја.

Услуге социјалне заштите организују се тако да одговарају потребама корисника, појединаца и породица у ризику због неповољних животних околности у којима су се нашли. У систему социјалне заштите услуге су организоване као услуге за децу, младе и породицу и услуге за одрасле и старије кориснике. Без обзира о којој циљној групи корисника је реч, у избору услуга неопходно је уважавање интегритета стабилности веза и окружења корисника и породице. Услуге социјалне заштите могу се пружати привремено, повремено и континуирано, у складу с потребама и најбољим интересом корисника.

Како би се обезбедио квалитет у пружању услуга, унапредио квалитет социјалне заштите, и обавезали пружаоци услуга социјалне заштите да услуге пружају у складу с принципима и стандардима савремене професионалне праксе социјалног рада, Закон о социјалној заштити је предвидео обавезу прописивања ближих услова и стандарда за пружање и остваривање услуга социјалне заштите од стране министра надлежног за социјалну заштиту.

2. СТАНДАРДИ ЗА ПРУЖАЊЕ УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Тежња за стандардизацијом у социјалној заштити потиче још из времена када се ова област развијала. У почецима се 'мерила' раширеност и динамика социјалних проблема или пратила структурална и друга обележја корисника социјалног рада и социјалних

служби³⁾. Данас, иако на нивоу ЕУ не постоји јединствена политика у области социјалне заштите, земље чланице имају успостављене стандарде за пружање услуга у овој области, базиране на заједничким принципима и вредностима.⁴⁾

У најопштијем смислу, стандарди се могу дефинисати као *“документовани договори који садрже техничке спецификације или друге прецизне критеријуме који се конзистентно користе као правила, смернице или дефиниције карактеристика у циљу обезбеђења да производи, процеси или услуге одговарају својој намени”* (ИСО 9000)⁵⁾. Деле се на минималне (основне) и високе (изванредне)⁶⁾. У социјалној заштити се обично операционализују кроз функционалне и структуралне стандарде.⁷⁾

На бази ових решења, а на основу законске одредбе донет је Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите⁸⁾. Овим Правилником прописани су минимални стандарди за пружање следећих услуга социјалне заштите: услуге смештаја (домски смештај, мале домске заједнице, прихватилице, предах смештај); дневне услуге у заједници (дневни боравак, помоћ у кући, свратиште, лични пратилац детета); услуге подршке за самостални живот (становање уз подршку, персонална асистенција). Испуњеност услова и стандарда прописаних Правилником, услов је за добијање лиценце за пружање услуга социјалне заштите, независно од тога да ли се услуга пружа у оквиру јавног, приватног или непрофитног сектора.

Организације социјалне заштите могу добити ограничену лиценцу (до пет година) и лиценцу (шест година), у зависности од степена испуњености Законом прописаних услова, међу којима су и услови који се тичу испуњености стандарда услуге социјалне заштите за коју се тражи лиценца. Ограничену лиценцу добијају оне организације социјалне заштите које први пут подносе зах-

3) Милосав Милосављевић, „Традиција истраживања у социјалном раду“, *Социјална политика*, Институт за политичке студије, Београд, бр. 1/2013, стр. 23.

4) Мирослав Бркић, „Карактеристике система социјалне заштите у Србији и Европи“, *Социјална политика*, Институт за политичке студије, Београд, бр. 1/2013, стр. 34.

5) Quality Management Principles, International Organization for Standardization, <http://www.iso.ch/iso/en/iso9000-14000/iso9000/qmp.html>

6) Мирослав Бркић, „Стандарди услуга у социјалној заштити“, *Социјална мисао – Часопис за теорију и критику социјалних идеја и пракси*, Београд, 2008, 57(1), стр. 89.

7) Невенка Жегарац, Мирослав Бркић, *Развој локалних услуга социјалне заштите*, Програм Уједињених Нација за развој (UNDP), Београд, 2007. стр. 23.

8) Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, *Службени гласник РС*, бр. 42/2013.

тев за лиценцу; које се налазе се у процесу трансформације, а на основу плана трансформације установа социјалне заштите и оне организације које не испуњавају све стандарде прописане Правилником. Нови пружаоци услуга, односно оне организације социјалне заштите које први пут подносе захтев за лиценцу, дужне су да одмах испуне услове и стандарде прописане Правилником, док оне организације социјалне заштите које су услуге пружале у тренутку ступања на снагу Закона о социјалној заштити (12. 04. 2011. године), имају обавезу да у року од три године од ступања на снагу Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите испуне услове и стандарде њиме прописане и у том року поднесу надлежном органу захтев за лиценцу за пружање услуга социјалне заштите.

3. СПЕЦИФИКАЦИЈА УСЛУГА И ЗАЈЕДНИЧКИ МИНИМАЛНИ СТАНДАРДИ

Спецификацијом услуге одређује се њена сврха, која је у најширем смислу везана за успостављање већег нивоа самосталности корисника, односно одражање његовог постојећег нивоа функционисања; затим корисничка група којој је намењена, и скуп програмских активности којима се обезбеђује задовољавање потреба корисника и корисничке групе.

При утврђивању услова и стандарда за групе услуга или конкретне услуге у Правилнику се најпре полази од дефинисања сврхе услуге, циљне групе која је потенцијални корисник услуге, као и програмских активности које је у оквиру услуге неопходно обезбедити корисницима, како би се достигла унапред дефинисана сврха пружања услуге.

Као што је већ речено, Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите је донет у циљу обезбеђивања квалитета у пружању услуга, унапређивања система социјалне заштите и са намером да се пружаоци услуга, сви, без изузетка, обавезу да испуњавају на овај начин прописане минималне стандарде услуга. Минимални стандарди представљају основне захтеве који се морају испунити како би се пружале услуге социјалне заштите и састоје се од:

- 1) минималних структуралних стандарда, којим се утврђују инфраструктурни, организациони и кадровски услови за пружање услуге;

- 2) минималних функционалних стандарда, којим се утврђују вредносне, квантитативне и квалитативне димензије стручних поступака.

Правилник предвиђа два нивоа општости стандарда, како структуралних, тако и функционалних: заједнички и посебни структурални и функционални стандарди. Заједнички минимални структурални и функционални стандарди представљају захтеве који се морају испунити независно од корисничких група којима је услуга намењена а посебни минимални структурални и функционални стандарди представљају специфичне захтеве који се морају испунити у оквиру одређене групе услуга или конкретне услуге, сагласно потребама и различитостима корисничке групе⁹⁾. Заједнички минимални структурални стандарди ближе регулишу: јавност рада (основни програм, елаборат, годишњи план рада, критеријуме за утврђивање приоритета при пријему, процедуре, евиденцији документацију и др.); локацију објекта и опрему; одржавање хигијене, несметано функционисање, радни простор, радно време, задужени радник). Заједнички минимални функционални стандарди уређују: пријем корисника (пријемну процену, подобност коисника за коришћење услуге, капацитет пружаоца услуге, приоритете за пријем); процену која се врши након пријема корисника и периодично током пружања услуге, уз учешће корисника; утврђивање степена подршке; планирање и поновни преглед.

Ово су основни заједнички минимални захтеви које су пружаоци услуга социјалне заштите по Закону обавезни да испуне, без обзира која услуга социјалне заштите је у питању. Остали захтеви (стандарди) су специфичнији и уже дефинисани, у складу са посебностима групе услуга или само једне услуге, коју организација социјалне заштите жели да пружа. Све посебности су у директној зависности од корисничке групе и потреба самих корисника.

За разлику од ранијих подзаконских аката који су ближе уређивали ову област, овај Правилник је избегао термине који су до сада били у употреби дефинисању корисника услуга: зависни, полузависни и независни корисници. Није у питању само термилошка разлика појмова. Суштински, на основу процене способности корисника да непосредно брине о себи и могућности учествовања у активностима живота у заједници, утврђује се степен потребне подршке кориснику у свакодневном функционисању. Дакле, утврђује се степен потребне подршке кориснику а не степен његове зависности.

9) Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, *Службени гласник РС*, бр. 42/2013.

На основу наведеног, установљена су четири нивоа подршке:

- Подршка I степена - значи да корисник није способан да се самостално брине о себи и укључи у активности дневног живота у заједници, због чега му је потребно физичко присуство и континуирана помоћ другог лица.
- Подршка II степена - значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници уз физичко присуство и помоћ другог лица.
- Подршка III степена - значи да корисник може да брине о себи и да се укључи у активности дневног живота у заједници, али му је услед недовољно развијених знања и вештина потребан надзор и подршка другог лица.
- Подршка IV степена - значи да корисник самостално, односно уз подсећање, може да обавља све животне активности¹⁰⁾.

На основу ове скале степена подршке и законске одредбе да су услуге социјалне заштите организоване као услуге за децу, младе и породицу и услуге за одрасле и старије кориснике, дефинишу се циљне групе корисника за конкретну услугу социјалне заштите.

У оквиру групе услуга смештаја Правилником су дефинисани заједнички минимални структурални стандарди за ове услуге, јер је реч о захтевима који се морају испунити увек када се ради о услугама смештаја. Односе се на: простор, опрему, исхрану, послуживање хране, хигијену и основне кадрове. У том смислу, сваки пружалац услуга смештаја мора имати стално запосленог социјалног радника, обезбеђену професионалну правну подршку, инајмање 60% стручних радника, од укупног броја запослених стручних радника и стручних сарадника.

4. ПОСЕБНИ СТРУКТУРАЛНИ СТАНДАРДИ

Када испуне захтеве прописане заједничким минималним структуралним и функционалним стандардима, организације социјалне заштите дужне су да одговоре и захтевима посебних структуралних и функционалних стандарда за конкретну услугу или групу услуга, прописане овим Правилником. Посебни стандарди уважавају специфичности конкретне услуге.

10) Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, *Службени гласник РС*, бр. 42/2013.

4.1. Услуге домског смештаја

Када су у питању услуге домског смештаја, посебни минимални структурални стандарди углавном се односе на заступљеност кадрова. Правилници који су ову област регулисали до ступања на снагу Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите су детаљно стандардизовали и нормирали све структуре запослених у домовима за смештај корисника. Тако је, на пример, њима био нормиран и број запослених куvara, помоћних радника у кухињи, спремачица, радника у вешерају и сл. Стандарди садржани у Правилнику о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите дефинишу искључиво кадрове који су у директном раду са корисницима. У том смислу административно-техничко особље није предмет Правилника. Овим се даје већа аутономија директору или оснивачу организације социјалне заштите за пружање услуга смештаја у делу ангажовања кадрова који нису у директном раду са корисницима, уз услов да број ангажованих кадрова у потпуности обезбеђује испуњеност структуралних стандарда који зависе од њих (исхрана, послуживање хране, хигијена и др).

Минимални број стручних радника, стручних сарадника и сарадника непосредно ангажованих у раду са децом и младима на домском смештају, одређује се на следећи начин:

Табела бр. 1. Минимални број стручних радника, стручних сарадника и сарадника за домски смештај деце и младих

Корисничка група	Стручни радници и стручни сарадници	Неговатељи
Деца и млади са интелектуалним тешкоћама	-1 стручни радник или стручни сарадник на 15 корисника	1 неговатељ на 10 корисника са утврђеним I и II степеном подршке
Деца и млади без родитељског старања	-1 стручни радник или 1 стручни сарадник на 8 корисника, -1 стручни радник - ноћни васпитач на 30 корисника или 1 стручни радник - ноћни васпитач по објекту уколико објекат има до 30 корисника.	

**Деца и млади у
сукобу са законом**

- 1 стручни радник или 1 стручни сарадник на 6 корисника
- 1 стручни радник
- ноћни васпитач на 20 корисника.

Када је у питању услуга домског смештаја деце и младих, стручни радници ангажовани у пружању услуге домског смештаја обављају и послове радно-окупационе терапије.

На сличан начин дефинисани су и кадрови када је реч о групи старих и одраслих лица.

Табела бр. 2. Минимални број стручних радника, стручних сарадника и сарадника за домски смештај одраслих и старијих

Корисничка група	Стручни радници и стручни сарадници	Неговатељи
Старија лица	- 1 стручни радник или 1 стручни сарадник на 70 корисника	- 1 неговатељ на 10 корисника са утврђеним I и II степеном подршке
Одрасла лица са интелектуалним тешкоћама и душевно оболела	- 1 стручни радник или 1 стручни сарадник на 25 корисника, - један инструктор по радионици.	- 1 неговатељ на 10 корисника са утврђеним I и II степеном подршке
Одрасла лица са телесним инвалидитетом	- један стручни радник или један стручни сарадник на 40 корисника, - 1 инструктор по радионици	- 1 неговатељ на 10 корисника са утврђеним I и II степеном подршке

Однос неговатељица је увек идентичан (1/10), док варира број стручних радника, односно сарадника. Тако за старија лица износи 1/70, за одрасле са интелектуалним тешкоћама 1/25, односно 1/40 за особе са инвалидитетом.

Уколико постоје радно окупационе активности, увек је дефинисан 1 инструктор по радионици. Услуга која до сада није постојала у систему социјалне заштите су мале домске заједнице. Из

тог разлога, оне су посебан предмет интересовања. Као и када је домски смештај деце и младих упитању, и смештај у мале домске заједнице ове циљне групе је привременог карактера, а са сврхом обезбеђивања сигурног и стимулативног окружења, које корисници из одређених разлога нису имали у породици. Циљ је припрема за повратак у биолошку, смештај у хранитељску породицу, усвојење или оспособљавање засамостални живот. Особеност ове услуге је њена породичноликост, односно то да су организација рада и све програмске активности у малим домским заједницама организоване на начин који је близак породичним условима живота. Услуга је конципирана тако да су организација рада и програмске активности усмерене на интеракцију и коришћење доступних ресурса у локалној заједници.

Услуге смештаја у мале домске заједнице намењене су деци и младима са III и IV степеном подршке, најдуже до завршетка средњег образовања; и деци и младима са I и II степеном подршке.

Услуга малих домских заједница за децу и младе са I и II степеном подршке код нас се развијала у претходне две године. У овом тренутку их има пет, које су основане при установама за децу и младе без родитељског старања: у Неготину, Нишу, Алексинцу, Бањи Ковиљачи и у Београду, у које су смештена деца и млади са I и II степеном подршке, која су, до смештаја у мале домске заједнице, била на смештају у Установи за смештај одраслих и старијих са интелектуалним и менталним тешкоћама у Кулини. На тај начин је одређеном броју деце и младих са сметњама у развоју обезбеђено адекватније и стимулативније окружење, више налик на породицу. Док су на смештају у малим домским заједницама, интензивно се ради на њиховој припреми и стварању могућности за повратак у биолошку, смештај у хранитељску породицу, или за усвојење. Тенденција је да се оснују још три мале домске заједнице при установама за децу и младе, у које би се, на исти начин, смештала деца и млади са сметњама у развоју који се дуги низ година налазе на смештају у другим установама, ради подизања њихових капацитета и стварања услова за други, мање рестриктиван облик заштите.

Минимални број стручних радника и стручних сарадника непосредно ангажованих у раду са корисницима у малим домским заједницама одређује се на следћиначин:

Табела бр. 3. Минимални број особља непосредно ангажованог у раду са корисницима за услуге малих домских заједница за децу и младе

Услуга	Стручни радници и стручни сарадници	Неговатељице	Ноћна смена
МДЗ I и II степен подршке	4 стручна радника или стручна сарадника по објекту	6 неговатељица по објекту	2 лица
МДЗ III и IV степен подршке	5 стручних радника или стручних сарадника на 2 МДЗ у дневној смени		1 стручни радник или стручни сарадник на две мале домске заједнице.

Када су у питању услуге прихватилишта и предаха смештаја, минимални број стручних радника и стручних сарадника непосредно ангажованих у раду са корисницима одређује се на следећи начин:

Табела бр. 4. Минимални број ангажованог особља непосредно ангажованог на раду са корисницима за услуге прихватилишта и предаха смештаја

Услуга	Стручни радници и стручни сарадници	Неговатељице	Ноћна смена
Прихватилиште			
1) за жртве злостављања, занемаривања и насиља у породици; жртве трговине људима; децу у скитњи и кризним ситуацијама;	-5 стручних радника и 2 сарадника за капацитет до 10 корисника, а 1 стручни радник на сваких додатних 5 корисника, односно 1 сарадник на сваких додатних 10 корисника;		
2) за малолетне странце	- 3 стручна радника за капацитет до 15 корисника, а 1 стручни радник на сваких додатних 5 корисника		

3) за одрасле бескућнике и просјакe	- 2 стручна радника и 5 сарадника за капацитет до 10 корисника, а 1 сарадник на сваких додатних 5 корисника, односно један стручни радник на сваких додатних 10 корисника		
Предах смештај	-Најмање 3 стручна радника, односно стручна сарадника, у дневној смени	-3 негова-тељице -1 радни ин-структор по радионици	-1 негова-тељица по објекту

4.2. Дневне услуге у заједници и услуге подршке за самостални живот

Одељци IV и V Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите разрађују услове и стандарде за дневне услуге у заједници и услуге подршке за самостални живот; дефинишу спецификацију услуга, циљне групе, сврху, активности услуга, као и посебне минималне и функционалне стандарде за услуге: дневни боравак, помоћ у кући (највише развијана услуга у последњих неколико година), свратиште, лични пратилац детета (дневне услуге у заједници) и услуге становања уз подршку и персоналне асистенције (услуге подршке за самостални живот).

У овим групама услуга, услуга лични пратилац детета је нова услуга, настала као пандан услузи персонална асистенција одраслим особама са инвалидитетом. Доступна је детету са инвалидитетом односно са сметњама у развоју, коме је потребна подршка за задовољавање основних потреба у свакодневном животу у кретању, одржавању личне хигијене, храњењу, облачењу и комуникацији са другима, под условом да је укључено у школски систем, до краја редовног школовања, укључујући и завршетак средње школе. Циљ ове услуге је пружања одговарајуће индивидуалне практичне подршке детету ради укључивања у редовно школовање и активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности.

Посебни минимални структурални стандарди и у овим групама услуга се углавном односе на заступљеност кадрова. За услуге које се корисницима пружају у њиховом природном окружењу (помоћ у кући, лични пратилац детета и персонална асистенција), кроз редовне помоћи у активностима дневног живота, када породична подршка није довољна или није расположива, активности у оквиру услуге реализују: неговатељице (помоћ у кући), сарадници - лични пратиоци детета и сарадници - персонални асистенти који имају завршене основне обуке по акредитованим програмима за услуге које пружају. Пружалац услуге помоћ у кући обавезан је да ангажује стручног радника за процену потреба корисника и за координисање рада неговатељица, а пружаоци услуга лични пратилац детета и персоналне асистенције морају имати најмање једног стручног радника.

Услуге дневног боравака, свратишта и становања уз подршку подразумевају пружање услуге у простору ван кућног окружења корисника, дакле изван породице, али у природном, најчешће кориснику блиском окружењу, у простору који је примерен прописаним стандардима и у коме се пружају организоване програмске активности како би услуга постигла своју сврху и у што већој мери задовољиле потребе корисника.

Број стручних радника и стручних сарадника ангажованих у непосредном раду са корисницима за услуге дневног боравака, свратишта и становања уз подршку, утврђује се на следећи начин:

Табела бр. 5. Минимални број стручних радника, стручних сарадника и сарадника за услуге дневног боравака, свратишта и становања уз подршку

Услуга	Број стручних радника и стручних сарадника	Неговатељице
Дневни боравак 1) за децу и младе са физичким инвалидитетом и интелектуалним тешкоћама	- 2 стручна радника и 1 сарадник за капацитет до 10 корисника, а 1 стручни радник на сваких додатних 5 корисника, односно 1 сарадник на сваких додатних 10 корисника;	
2) за децу и младе у сукобу са законом, родитељима, школом или заједницом	- 2 стручна радника за капацитет до 10 корисника, а 1 стручни радник на сваких додатних 5 корисника	

3) за одрасле са физичким инвалидитетом и интелектуалним тешкоћама	- 1 стручни радник и 2 сарадника за капацитет до 10 корисника, а 1 сарадник на сваких додатних 5 корисника, односно 1 стручни радник на сваких додатних 10 корисника.	
Свратиште	- Најмање 1 стручни радник и 1 сарадник	
Становање уз подршку	1 стручни радник, одговоран за организацију и координацију рада и пружања услуге за најмање 3 стамбене јединице (за све корисничке групе)	
1) лица са инвалидитетом:	-1 стручни радник - саветник за осамостаљивање на 10 корисника	-један неговатељ на четири корисника
2) млади који сеосамостаљују	-1 стручни радник - саветник за осамостаљивање на 15 корисника	

И за све остале сегменте заштите Правилник дефинише специфичне структуралне и функционалне стандарде. Уколико нису дефинисани специфични, примењују се заједнички функционални стандарди који се односе на пријем, планирање, поновни преглед.

Ступањем на снагу овог Правилника престају да важе сви правилници о ближим условима за оснивање и нормативима и стандардима за обављање делатности установа социјалне заштите за смештај деце и омладине без родитељског старања, деце и омладине са поремећајима у понашању, деце и омладине ометене у развоју, за смештај пензионера и других старих лица, за смештај одраслих лица ометених у менталном развоју, душевно оболелих и инвалидних лица, за оснивање установа социјалне заштите и за обављање делатности, односно послова социјалне заштите, који су до ступања на снагу Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите уређивали ову област.

Примена услова и стандарда прописаних Правилником о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне за-

штите обезбеђује испуњеност минималних захтева у погледу квалитета услуга социјалне заштите. Квалитет услуга социјалне заштите, у складу са Законом, унапређује се применом савремених достигнућа науке и струке, и стручном подршком ради унапређења професионалних компетенција стручних радника и квалитета заштите корисника. Органи надлежни за социјалну заштиту на нивоу аутономне покрајине односно јединице локалне самоуправе могу прописати примену виших стандарда и повољније услове за остваривање услуга које обезбеђује аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе¹¹⁾.

Литература

- Бркић Мирослав, „Карактеристике система социјалне заштите у Србији и Европи“, *Социјална политика*, Институт за политичке студије, Београд, бр. 1/2013
- Жегарац Невенка, Бркић Мирослав, *Развој локалних услуга социјалне заштите*, Програм Уједињених Нација за развој (UNDP), Београд, 2007,
- Закон о социјалној заштити, *Службени гласник РС*, бр. 24/2011.
- Извештај о раду, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, 2013, интернет презентација Министарства рада, запошљавања и социјалне политике www.minrzs.gov.rs.
- Милосављевић Милосав, „Традиција истраживања у социјалном раду“, *Социјална политика*, Институт за политичке студије, Београд, бр. 1/2013
- Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, *Службени гласник РС*, бр. 42/2013.
- Правилник о лиценцирању организација социјалне заштите, *Службени гласник РС*, бр. 42/2013.
- Quality Management Principles, International Organization for Standardization, <http://www.iso.ch/iso/en/iso9000-14000/iso9000/qmp.html>

Biljana V. Zekavica

RULEBOOK ON THE CONDITIONS AND STANDARDS FOR THE PROVISION OF SOCIAL WELFARE SERVICES

Resume

Social services are activities that provide support and assistance to individuals and families (hereafter referred to as user) to improve

11) Закон о социјалној заштити, Службени гласник РС, број 24/11

or maintain the quality of life, eliminate or reduce the risk of adverse life circumstances, as well as to create opportunities for independent life in the community. One of the main objectives of social protection system is to ensure the availability of the services and the exercise of the right on social security. Objectives of social protection are achieved by providing social services and other activities that prevent, reduce or eliminate individuals and families dependence on social services. In order to ensure the quality of service delivery, improve the quality of social protection, and committ providers of social care services to provide services in accordance with the principles and standards of modern professional social work practice, the Law on Social Welfare predicted defining the closer conditions and standards for the provision and achievement of social services by the Minister for Social Protection. On the basis of this provision the Rulebook on detailed requirements and standards for the provision of social services was passed. Those requirements and standards should be applied to all providers of social care. Fulfillment of the requirements and standards defined by the regulation is one of the conditionc for the license for the provision of social services, without which, according to the law, social welfare organizations cannot provide services. Minimum standards are basic requirements that have to be meet in order to provide social protection services and they are consisted of minimum structural standards, which determine the infrastructural, organizational and staffing requirements for the provision of services, and functional minimum standards, which determine the value, quantitative and qualitative dimensions of professional procedures. Common minimum structural and functional standards are requirements that must be met regardless of the beneficiary group to which the service is intended. Specific structural and functional minimum standards are specific requirements that must be met for a certain group of services or specific services according to the needs and diversity of user groups. When the minimum requirements prescribed by the common structural and functional standards are met, social welfare organizations are obliged to respond to the demands of specific structural and functional standards. Specific standards characterize the specific services. When it comes to a children's home placement, the special minimum structural standards are mainly related to the representation of employees. Standards contained in the Rulebook on the conditions and standards for the provision of social services are defined exclusively with persons who are working directly with customers. In this sense, administrative and technical staff is not subject of the Rulebook. Minimum number of skilled workers and professionals directly involved in working with the users is determined depending on the user group

provider is working with (children and youth, adults, and elderly), and to the needed degree of support.

Keywords: social welfare, social welfare services, standards of social care services, providers of social services, structural standards, functional standards.

* Овај рад је примљен 31. јула 2013. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 10. септембра 2013. године.